

NAŠ ČASOPIS

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA OBČINE VRHNIKA

LETO XI

ŠTEVILKA 102

SEPTEMBER
1983

RAZPRAVA O VARČEVALNIH UKREPIH V DRUŽBENIH DEJAVNOSTIH

Bomo spodkopali temelj?

Za uvod v aktivistično jesen so stekle razprave o varčevalnih ukrepih v družbenih dejavnostih do konca letošnjega leta. Tudi predsedstvo najmožnejše organizacije, socialistične zveze, se je temeljito lotilo teh ukrepov za spremembo in dopolnitev planov samoupravnih interesnih skupnosti. In kakšne so bile ugotovitve in stališča?

Predsedstvo ugotavlja, da bo dolga realizacija zakona, o spremembah in dopolnitvah zakona o Začasni prepovedi razpolaganja z delom družbenih sredstev DPS in SIS družbenih dejavnosti v letu 1983 povzročila hude motnje pri delovanju predvsem SIS družbenih dejavnosti. Realizacija celotnih omejitev je v zadnjih dveh mesecih leta skorajda nemogoča, saj je v strukturi porabe v nekaterih dejavnostih pretežno del sredstev za osebne dohodke, ki se oblikujejo po drugih, družbeno dogovorjenih, merilih in jih ni možno tako kratkoročno spreminjati. Vprašanje je tudi, ali je omejevanje rasti osebnih dohodkov — denimo v izobraževanju — sploh še sprejemljivo. Tudi spremembe normativov v tako kratkem času, in samo znotraj občine, niso možne. To je naloga, ki bi jo morali reševati dolgoročneje, usklajeno in enotno v celi republiki. Ravno pri tem se kaže neučinkovitost republiških upravnih organov, izvršnega sveta in drugih organov na republiški ravni, saj so si usmeritve, ki jih v občini sprejemamo, različne in celo nasprotujoče. V izobraževanju širimo programe — omejujemo

sredstva; borimo se za celodnevno osnovno šolo — materialne možnosti nam to onemogočajo; drobimo samoupravo (posebne SIS, občinska energetska skupnost, Center za socialno delo, vsak upravni organ samostojno delovno skupnost, ne glede na število zaposlenih in podobno), ki neogibno povzroča nova neproduktivna zaposlovanja — ugotavljamo, da je SIS preveč ter da se je administracija razbohotila; in še mnoge primere bi lahko naštel. Pri tem je treba poudariti, da pripombe, ki smo jih oblikovali v razpravah o različnih aktih (zakonih, dogovorih, sporazumih), v glavnem niso bile upoštewane in sprejete.

Predlagani ukrepi linearno prizadevajo vse porabnike, kar pospešuje socialno razlikovanje med ljudmi. Linearnost ukrepov povzroča tudi velike razlike med občinami, saj je bil izhodiščni položaj ob pričetku omejevanja zelo različen. Nujno bi bilo iskati druge oblike in merila omejevanja, če je sploh smiselno in možno še naprej omejevati vse oblike porabe. V nadaljevanju izvajanja stabilizacije so nujni ukrepi za povečanje proizvodnje, za dvig produktivnosti,

za rast ustvarjenega dohodka, toda ne na račun cen, za delitev po delu in podobni ukrepi.

Nadaljnja ugotovitev je, da s pripravami in sprejemanjem stabilizacijskega programa v občini kasnimo, kar je predvsem posledica nejasnih usmeritev republiških organov. (13%, 16% ali celo 20% nominalna rast za leto 1982). Osnutek stabilizacijskega programa je prvotno temeljil na 13% nominalni rasti glede na leto 1982, razen za tisti del sredstev, ki imajo značaj osebnih prejemkov, sedaj se po pogovorih s predstavniki republiških organov in glede na Ljubljano izračunava na 16 odstotno rast. Če samo dejstvo, da v strokovnih krogih ni razčiščeno, na kakšnih osnovah pripraviti programe, omejuje družbenopolitično aktivnost in kvaliteto razprav. Še manj je v sedanjem trenutku znanega o izhodiščih za leto 1984. Delavci ne vedo, o čemu se naj odločajo.

O osnutku stabilizacijskega programa, ki so ga pripravile strokovne službe, še niso razpravljali v samoupravnih organih SIS. Pri sprejemanju tako pomembnih odločitev in tudi sicer je nujno dosledno spoštovati določilo samoupravnih aktov SIS in zagotoviti široko demokratično razpravo. Krepitev je treba načela svobodne menjave dela ter neposredni dialog med uporabniki in izvajalci na vseh področjih družbenih dejavnosti in materialne proizvodnje. Pri tem se

ne smemo omejevati samo na eno področje, ampak je treba videti celotno porabo v občini pri, čemer je lahko omejevanje na enem področju večje na račun drugega in obratno.

Usklajevanja se naj opravijo v komiteju za družbene dejavnosti in v izvršnem svetu SO. Predsedstvo meni da predloženi programi ne predstavljajo celovitega programa stabilizacije v občini (so le tisti, ki jih pogojuje zakon), zato je nujno pristopiti k oblikovanju stabilizacijskih programov, kratkoročnih in dolgoročnih tudi na vseh drugih področjih ter v občini kot celoti in ne pasivno čakati na rešitve od zgoraj. V pripravah programa skorajda niso sodelovali izvajalci, kajti v njih ni govora o kakršnikoli racionalizaciji dela, združevanju posameznih opravil in služb (strokovnih služb SIS in drugih) ter o iskanju notranjih rezerv, ki jih najbrže ni malo.

Med razpravo je bilo ponovno ugotovljeno, da se na področju gospodarstva ter izvoza dosežajo izredni rezultati v občini (pokritje uvoza z izvozom 200%), vendar nas to ne sme zavajati in odvrniti pozornosti od potrebe po varčevanju. Razmere pri preskrbi s surovinami, energijo ter nekaterimi artikli za široko potrošnjo niso zadovoljive in kaj hitro lahko negativno vplivajo na rezultate poslovanja.

M. S.

Srečala sta se tudi podpisnika listine o obratenu takratni župan Gonarsa Guido Tošo in takratni predsednik naše občine Branko Stergar.

Goste smo pričakali pred Cankarjevo knjižnico. Potem so nekateri odšli na športna igrišča, drugi na ogled Usnjarne, sešli sta se tudi obe uradni delegaciji.

Še krepkejša vez z Gonarsom

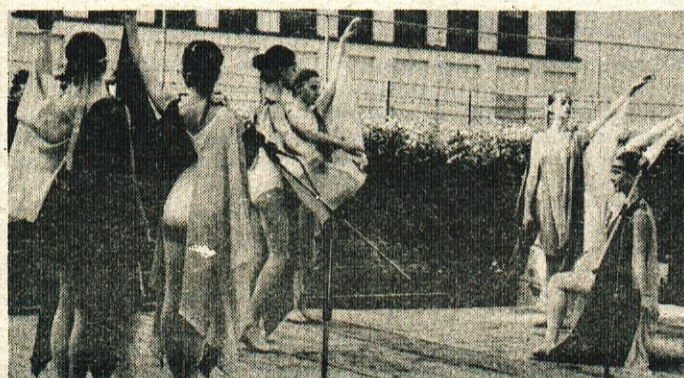
Po dveh letih smo se na Vrhniki spet srečali s pobrateniimi Gonarčani. Tudi tokrat je bilo snidenje prísrdno, še posebej zato, ker so se srečali športniki, lovci, ribiči in tudi kulturne sku-

pine so se predstavile in si izmenjale izkušnje.

Vsako srečanje še pogloblja prijateljske vezi med obema narodoma, so poudarjali predstavniki pobratene občine. Andrej Vidovič,

Prvič so se sešli tudi lovci pobratenih mest in se dogovorili za poglobljene sodelovanje.

V programu vsakokratnih srečanj je tudi predstavitev kulturne dejavnosti.

predsednik občinske skupščine, pa je pomen teh srečanj takole smilil:

»Čas, v katerem se danes srečujemo, je glede na varnostno-politične in družbenoekonomske razmere v svetu eden od najneugodnejših v povojnem obdobju. Mali in nerazviti narodi ter nedolžni ljudje so vse pogostejše žrtve blokovskih nasprotij, ekonomska kriza pa je najbolj prizadela najrevnejše sloje svetovnega prebivalstva.

Ogrožena so tudi nadaljnja mirna pogajanja, zato današnji čas zahteva od vseh miroljubnih sil v svetu, da strnejo svoje vrste in moči, da ohranimo sedanje dobrine in zagotovimo vsemu človeštvu pravičnejši razvoj v miru in sodelovanju.

Mislím, da lahko rečemo, da so odnosi med Italijo in Jugoslavijo lahko za vzgled dobrih odnosov med dvema državama z različno družbenopolitično ureditvijo, ki sta

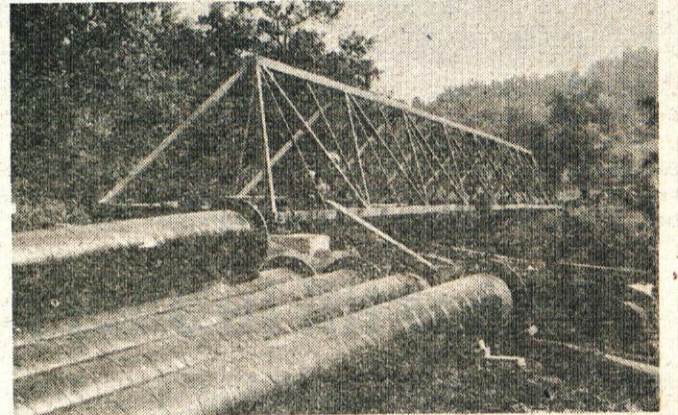
v dosedanjem sodelovanju uspešno odstranili skoraj že vsa bremena preteklosti in danes ni več ovir, ki bi lahko še preprečile nadaljnji razvoj medsebojnega sodelovanja.

Skupaj s tem razvojem se razvijajo tudi odnosi med občino Gonars in Vrhniko, čeprav je v Gonarsu stal eden od simbolov fašizma — koncentracijsko taborišče. Danes na tem mestu stoji mogočen spomenik žrtvam, ki ga občani Gonarsa vzdržujejo z vsem dolžnim spoštovanjem in z isto željo, da se ti časi ne bi nikoli več vrnili.

Ravno te žrtve in trpljenje ostalih internirancev so bile vodilo k pobratenuju med obema občinama, zato je vsako naše srečanje posvečeno tudi njim. Naj bo tudi današnje srečanje naš skromen prispevek k miru v svetu, k razvoju prijateljskih odnosov med obema državama in priložnost za sklenitev trajnih prijateljskih vezi med občani Vrhnike in Gonarsa.«

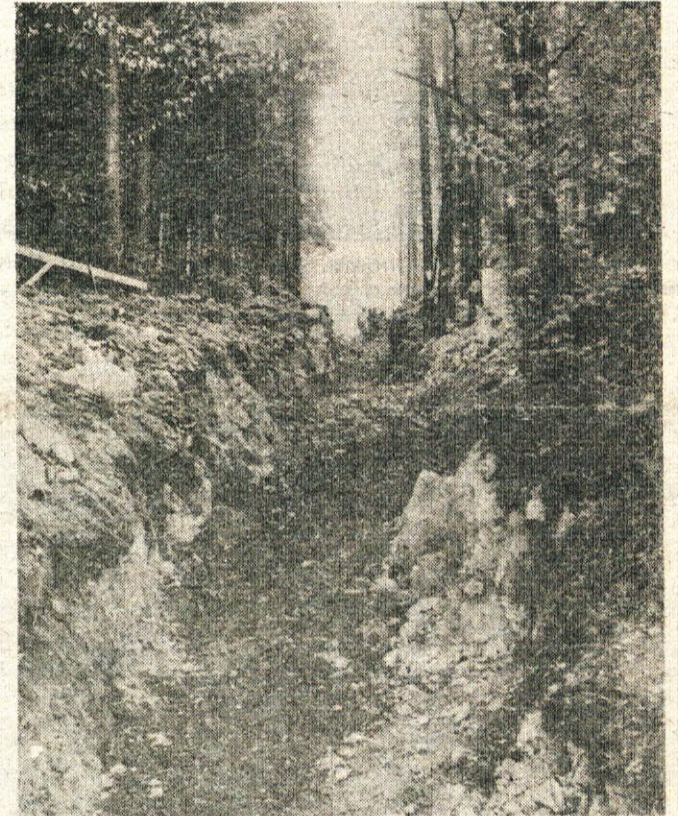

K grobnici na Drči je njihova delegacija položila venec

Preko Lubije polagajo cevodov

Delavci Hidrogradenj hitijo še s polaganjem zadnjih cevi novega vodovoda; polagajo jih preko Ljublanice in Lubije ter od glavnega voda do rezervoarja nad Verdrom. »Stik« z Borovnico je tudi že napravljen in zaključujejo še zadnja opravila na črpalniščih. Po mnenju Zavora za načrtovanje, ki nadzoruje gradnjo, bo konec oktobra že možen tehnični prevzem, kar zagotavlja, da bo voda pritekla čez dober mesec dni.

Zahtevno je tudi polaganje cevi od glavnega voda do rezervoarja; saj so morali na strmem bregu skopati širok jarek.

Ustanavljamo društva prijateljev mladine

Nekoč zelo aktivna društva mladine so že pred več leti popolnoma zamrla. Družbeni razvoj pa je terjal vedno bolj razvejano dejavnost pionirjev. Ta se je razvijala v občini le v okviru osnovnih šol. Bila je neuskaljena na ravni občine, v republiške aktivnosti pionirjev pa se sploh nismo vključevali. Dejavnosti pionirjev so ponekod vključevali v obstoječa društva in organizacije, vendar kake enotne programske usmerjenosti ni bilo čutiti.

Ta neaktivnost in nepovezanost vseh tistih dejavnikov, ki bi morali osrednjo skrb nameniti prav vsestranskemu razvoju najmlajših, je vzpodbudila občinsko organizacijo SZDL, da je imenovala iniciativni odbor za ustanavljanje društev prijateljev mladine v KS. Na 7. seji tega odbora smo ugotovili, da zdaj že nastajajo pogoji za ustanovitev društev v tistih KS, kjer so sedeži osnovnih šol.

Najbližje pa so v KS Dragomer. Zato smo se odločili, da v mesecu oktobru, ko je tudi širša družbena aktivnost bolj kot sicer usmerjena v preverjanje dosežkov v skrbi za mlade in zlasti v tednu otroka snujejo programe za bogatejša oblike dela z mladimi, ustanovimo prvo društvo prijateljev mladine v KS Dragomer, naslednje društvo pa naj bi zaživelo na Vrhniki že v novembru.

V decembru in januarju pa bomo društvi ustanovili še v Borovnici in na Logu.

Društva bodo skrbela, da se bodo naši otroci vključevali v razne oblike interesnih dejavnosti v šolah in v društvih, organizacijah, klubih itd. v krajevnih skupnostih.

Posebno skrb bodo namenila oblikam dela, ki bodo razvijale do zdaj zapostavljeno delovno vzgojo otrok. Spoznavali naj bi proizvodno delo, delo na polju. Zagotovila pa naj bi tudi oblike dela za zdravo, koristno in sproščeno preživljanje prostega časa izven šole. To so predvsem raznolike oblike kulturnega in športnega udejstvovanja.

Vse občane, ki jim je pri srcu skrb za vzgojo in razvoj mladih, vabimo, da se včlanijo v to plemenito organizacijo in s svojim aktivnim delom prispejajo, da bo vsestranski razvoj in aktivnost mladih pomembno vplivala na razvoj celotne družbene skupnosti.

ZA INICIATIVNI ODBOR DPM
MILKA BRADAC

Vremenska napoved meteorologa se je glasila: nad oblaki sončno. Da ne bo pomote, tako je vreme napovedal v sredo ob dvanajsti uri pred Mantovo Peter Petkovšek, »meteorolog« trinajstčlanske odprave, ki se je peš pod pokroviteljstvom ŠD Liko podala na otvoritev nove kočne na Kredarico. Še zadnje priprave: Na »katrco«, ki je »šla« za spremstvo vse do Voj, smo morali naložiti še zaboj piva, ki ga je dala Mantova pohodnikom za gašenje žeje, slika za spomin in kolona je krenila na dolgo pot, da počasti visoki jubilej slovenskega planinstva.

Lepo jutro je naznanjalo čudovito hojo po Škofjeloškem hribovju. Razpršile so se megle in na Rovidenskem brdu se je odprl čudovit pogled na drobne, a ponosne vršace, ki jih bo treba še premagati. Tu smo začeli z gobarjenjem. Na strmih robovih, kamor običajni gobarji ne zaidejo, je gob veliko in že smo imeli v mislih gobjo južino na Davči.

Počastili jubilej planinstva

»Odpravi« je zaželel srečno pot tudi predsednik izvršnega sveta Herman Bole, vodja Franc Lenaršič pa mu je izročil spominsko »medaljo«.

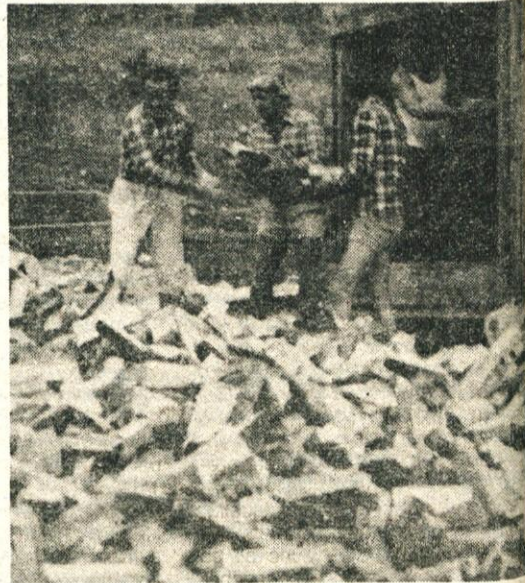
Kako slovesneje proslaviti visok jubilej slovenskega gorništvaja, kot se podati z Vrhnike peš na goro simbol — na Triglav. Dvanajst »fantov« se je v sredo, 14. septembra 1983, peš podalo (trinajsti pisec teh vrstic je bil spremstvo), da so 17. septembra bili poleg, ko so se odprla vrata novega Triglavskega doma na Kredarici. Sneg in veter jih nista odgnala, da ne bi tisto dopoldne z drugimi navdušenimi gorniki slavili. V »odpravi« pod pokroviteljstvom LIKA, so bili: Franc Lenaršič, Jaka Susman, Matevž Pleško, Ciril Kozjek, Janez Pečar, Jaka Petkovšek, Peter Petkovšek, Ciril Garafolj, Janéz Žitko, Toni Turk, Franc Petelin, med potjo pa sta glavni dohitela še Bert Sotler in Vinko Alič. Nekateri med njimi so to pot prehodili že večkrat. Za druge pa je bilo to enkratno doživetje.

Prvi vzpon prek Ulivke in Smrečja. Kratak počitek in hitro naprej — do večera je treba priti še mimo Žirovskega vrha preko Gorenje vasi do Hotavelj. V Šinkovčevem seniku smo si pripravili ležišča in se spravili h kuhi. Kloubase pa tudi po dveh urah niso zavrele, tako da je nekatere prej premagal spanec. Drugi, da bi lažje pregnali lakoto, so si zapeli »Naša četica koraka« in stromno zakorakali po cesti gor in dol. Najedli smo se pa le (samo tisti budni, Jaka sicer že v copatah).

Tudi tisto, česar se vsak pohodnik najbolj boji, je bilo že tu pokazali so se prvi žulji, največja nadloga. Stisnili so zobe — korak pri nekaterih je postal težji; bolečina se je videla na obrazu. Zvečer, po večurni hoji navkreber, pa je tudi izginila, ko so zagledali kočno na Soriški planini.

Kot dobri planinci, če oskrbnik prosi, smo se lotili še zlaganja drv. Drvarnica se je kar hitro napolnila. Šele potem je ožuljene čakalo »cepiljenje drv«. Na Lajnarju pa so se že podile goste megle — ponavadi ne napovedujejo nič kaj dobro vreme.

In glej — v petek zjutraj se je grožnja z Lajnarja uredila. Zaman je oko iskalo v še temnem jutru zvezde na nebu. Eden je bolj sam zase skozi zobe zasikal: »Danes smo ga pa na...« preden smo se spustili po strminah Koble v Bohinjsko Bistrico. Ravno k zajtrku smo se spravili, ko skozi vrata stopita še dva, ki sta v četrtek zjutraj peš krenila z Vrhnike: bila sta Vinko Alič in Bert Sotler. Mahnemo jo nato skupaj naprej čez Fužine v Ribčev laz: častni krog okoli spomenika Triglavcem. Tudi odjezati se je bilo še treba, predno vzame vseh štirinajst pod noge do Voj, kjer se začne vzpon k Vodnikovim kočim.

Ponoči je med vršaci divjalo neurje. Zjutraj pa smo se kljub dežju in snegu odpravili h končnemu cilju. Že navsezgodaj nas je bilo vseh petnajst v novem Triglavskem domu na Kredarici. Triglav pa se nam je skrival v gosti megli in snežnem meteuži, da nismo mogli nanj. Vsi napor so bili poplačani; ker se je videlo na zadovoljnih in ponosnih obrazih, ki so dosegli še eno zmago v gorništvu ravno ob prazniku.

Celodnevna hoja je dobro izžemala »odpravo«, zato se je pivo iz spremljevalne »katrce« vedno prileglo.

Matevž je bil tokrat trikrat na Triglavu; seveda, primerjali so njegove »korakce« z velikim korakom Janeza Pečarja.

Tabor — Jezersko 83

Mladi vrhniški planinci smo letos že devetnajstič po vrsti postavili svoj planinski tabor.

Odpravili smo se na Jezersko, v osrednji del Kamniških Alp in zaključek Karavank, kjer smo prvič postavili šotore.

Analjevo s prostornimi pašniki je idealno izhodišče za planinske in plezalne ture.

Letošnji tabor je bil manj številčen, poprečno je bilo v taboru 40—45 planincev. Izkazalo se je, da je s tako skupino možno boljše in lažje delati, tako smo skoraj v celoti izpeljali načrtani program.

Že v soboto 30. 7. smo postavili tabor, v nedeljo 31. 7. pa smo opravili več plezalnih vzponov v ostenju Ravenske Kočne.

1. Ekar—Jamnik zajeda — Dolška škrbina (Košir-Otoničar) ocena V-AO

2. Smer J. Platenshisa—Dolgi Hrbet (Košir-Otoničar, Likar—Šteblaj) III

3. Centralna—Dolška škrbina (Kovačič-Cunder) ocena III

4. Nemška—Dolgi hrbet (Cunder-Jerebič) ocena III

5. Centralna—V. Baba (Cunder, Kovačič, Jerebič, Jelovčan) ocena III

Ponedeljek, 1. 8. 1983

Uradno se je tabor pričel 1. avgusta, s prihodom prijavljenih mladih planincev.

Po namestitvi v šotore,časno domove, smo udeležence seznanili z gorami okrog Jezerskega in z obvezno opremo na turah. Še pred večerjo smo pripravili drva za kuhinjo in manjši kres, ob katerem smo tudi zapeli.

Torek, 2. 8. 1983

Iz spanja nas je ponoči dvignilo hudo neurje. Ker pa so se zjutraj oblaki razpodili, smo se odpravili na izlet, na Babe, ki so hkrati tudi mejne gore.

Po uri hoje smo se zasopihano ustavili na opuščeni Jenkovi planini. Na

grebenu, kakih 100 m pod vrhom Babe, smo ugotovili, da se megle in črni oblaki spuščajo, zato smo se spustili v dolino.

Nekateri so se povzpeli na čudovito razgledni Goli vrh, večina pa je imela pod vodstvom mladinskih vodnikov vaje iz gorske reševalne službe — izdelali so improvizirana nosila, oskrbeli namišljenega ponesrečenca ter ga odnesli v tabor.

Kmalu po prihodu v tabor se je razbesnela nevihta, tako smo šele zjutraj odkrili, da imamo obiskovalce v taboru. Na pašnik so kljub dogovoru prignali čredo krav, katero smo morali nenehno odganjati. Kljub temu so nam podrla gole, golf igrišče ter uničile dva šotora.

Sreda, 3. 8. 1983

Slabo vreme nam jo je zopet zagodlo, sneg je pobelil najvišje vrhove, tura na Virmikov Grintavec je odpadla.

Cel dopoldan je padal dež, z nalivom toče, udeleženci taborjenja pa smo se zabavali v družabnem šotoru — igrice kar ni hotelo biti konca. Po kosilu smo se kljub dežju odpravili na obisk zgodovinske znanke Jenkove kasarne in na razstavo oljnih slik, slikarja — samouka Zadnikarja.

Četrtek, 4. 8. 1983

Ko je dež po zajtrku prenehal, smo se odločili, da se povzpemo do slapa z največjim padcem vode v Sloveniji — do slapa pod Čedco. Veseleli smo se, da se je vreme zboljšalo, kajti s tem je tudi razpoloženje v taboru boljše. Popoldan smo odigrali nogometno tekmo med moškimi in ženskimi udeleženci tabora, ki se je z 5 golov prednosti končal z zmago planink (na kakšen način, pa sploh ni pomembno).

Petek, 5. 8. 1983

Lep sončen dan, mi pa smo že na vrhu Vrtnikovega Grintavca, na enem izmed zadnjih višjih vrhov v Karavankah.

Popoldan nas je zopet izdal dež, tako je odpadel športni mnogoboj med tremi tabornimi četami.

Sobota, 6. 8. 1983

Nekateri so se že zgodaj odpravili smučat na Ledine, ostali pa smo sopihi na Ledine in čez Zrelo do Češke kočne. Tudi tokrat nas ni namočilo.

Nedelja, 7. 8. 1983

V nedeljo (edini prosti dan) pa je bilo — kot za stavo — sončno... Po čudovitem kosilu (torte in podobni artikli) smo se polnih želodčkov odpravili na košarkaško igrišče, kjer smo odigrali tekmo z domačini. Rezultat seveda ni toliko pomemben kot uspešno sodelovanje z domačini. Zvečer smo še dolgo prepevali in se veselili ob manjšem plamenčku. Toda že sredi noči je začelo deževati.

Ponedeljek, 8. 8. 1983

Po zajtrku smo vsi udeleženci vadili vzoljanje. Vozle potrebujemo planinci, zlasti pa alpinisti, za varno napredovanje po gorah in v stenah. Vsi udeleženci so se spustili iz bližnjih skal v Dülferjevem sedežu. Nekateri udeleženci pa je ta vrtni menever spodbudil k zaobljubi o večji planinski aktivnosti.

Po kosilu smo se vsi, tudi naša Jožica, odpravili na Jezerski vrh.

Torek, 9. 8. 1983

Zgodaj zjutraj smo se odpravili na Kočno, mogočno ostenje, ki se nadaljuje v greben Grintavcev.

Vsi smo se povzpeli na vrh, nekateri alpinisti pa so opravili plezalni vzpon.

Dobre volje, ker smo brez nezdoljivosti opravili s krušljivo potjo in steno Kočne, smo se vrnili k naši Jožici in njenim dobrotam.

Na zaključnem večeru smo planinci dobili zopet nekaj »zvestih planinskih tovarišev« — Rina Suhadolc-Murka, Polona Šušteršič-Liska, Marko Debevec-Taskurjen, Peter Suhadolnik-Ancelj in Janko Jerebič-Stegovnik.

Po mnenju večine udeležencev je letošnji tabor uspel, tudi red in disciplina sta bila na zavidljivi ravni.

Želimo si le, da na jubilejnem 20. planinskem taboru, ki bo od 1. do 10. 8. 1984 v Vratih, ne bo »Vremenske napovedi z meglo in dežjem«.

MO PD Vrhnika se zahvaljuje DO Liko-Ver d za les in tov. Križman Jožici za slastne jedi ter Pašni skupnosti Jezersko za taborni prostor.

VILMA PURKART

